

Minister for Sundhed og Forebyggelse, Astrid Krag
Holbergsgade 6
1057 København K

29/11 2012

Opfordring til nedsættelse af atomaffaldskommission

Kære Astrid Krag,

Onsdag d. 21. november afholdt du møde med de politiske partier i Folketinget om den fortsatte håndtering af det danske atomaffald. Selvom meget tyder på, at mange partier er åbne overfor andre scenarier end det slutdepot for atomaffald, der nu bliver hastet igennem, slog en pressemeddelelse fra dit ministerium samme dag fast, at lokaliseringsprocessen fortsætter uforandret, men at man vil undersøge, om den samlede mængde affald fra Risø eventuelt kan deponeres i udlandet.

Vi frygter, der er tale om en afledningsmanøvre, da den teoretiske depotudredning har konkluderet, at: "det næppe vil være realistisk at bortskaffe det danske lav- og mellemaktive affald ved deponering uden for Danmark".

Hermed har Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse igen siddet den massive kritik af atomaffaldsprocessen fra borgergrupper og kommunalbestyrelser i de fem berørte kommuner overhørig, en kritik der kulminerede ved en offentlig høring i Børssalen i København d. 22. oktober.

Vi frygter også at ministeriet kalkulerer med, at hvis man blot fortsætter lokaliseringsprocessen uforandret og reducerer antallet af mulige værtskommuner fra fem til to i løbet af kort tid, vil vores modstand formindskes tilsvarende.

Alt dette finder vi uacceptabelt og foreslår derfor flg.:

I betragtning af

- at mange af de politiske partier, alle de potentielle værtskommuner og tillige atomaffaldseksperter fra Sverige og Norge har rejst tvivl om bæredygtigheden af den planlagte atomaffaldshåndtering
- at slutdeponeringen af atomaffaldet kan have konsekvenser for sundheden, sikkerheden og miljøet i meget lang tid fremover
- et dansk slutdepot for atomaffald i givet fald, bliver det første, der bygges i verden
- at Folketingets beslutningsgrundlag B 48 fra 2003, der kun fokuserer på slut-, men ikke mellemdeponering, i lyset af internationale erfaringer ikke længere er tidssvarende

opfordrer vi regeringen til at nedsætte en bredt sammensat kommission eller i det mindste en ekspertgruppe med international repræsentation, der kan foretage en kritisk revision af den planlagte danske atomaffaldshåndtering og analysere de sikkerhedsmæssige, miljømæssige og økonomiske aspekter af de scenarier, der foreligger. En sådan kommission kunne udover repræsentanter for de relevante myndigheder f.eks. indeholde repræsentanter for de berørte kommuner, borgergrupper, miljøorganisationer og uafhængige internationale ekspertorganisationer.

Mere specifikt kunne en ekspertgruppe eller en bredt sammensat kommission analysere og fremsætte anbefalinger i forbindelse med de flg. temaer:

1. *Etablering af et moderne mellemlager for atomaffald* med tilstrækkelig fysisk beskyttelse, der skal holde i ca. hundrede år. I løbet af denne periode bør atomaffaldet kortlægges og dokumenteres bedst muligt – hvad der ikke hidtil er sket - og sideløbende hermed får man mulighed for at trække på de bedste internationale erfaringer på atomaffaldsområdet med henblik på arbejdet med at undersøge mulighederne for at deponere det resterende langlivede mellemradioaktive affald.
2. *Etablering af en atomaffaldsfond efter svensk forbillede* med det formål at finansiere deponeringen af det radioaktive affald, så fremtidige generationer ikke bliver belastet, selvom et slutdepot måske først skal bygges på et senere tidspunkt. Her bør man undersøge muligheden for at hensætte midlerne til en fond, der er øremærket til finansieringen af depotet, således at finansieringen er på plads på det tidspunkt, hvor det oprindeligt var meningen, slutdepotet skulle stå færdigt. Desuden bør man undersøge muligheden for gennem fonden at finansiere medinddragelsen af de berørte kommuner samt miljøorganisationer i atomaffaldsprogrammet.
3. *En nærmere fastlæggelse af de langsigtede sikkerhedskriterier for slutdepotet.* Dansk Dekommissionering har tidligere henvist til Det Internationale Atomenergiagentur, IAEA's kriterier, men de er sat så lavt, at alle lande - selv de med meget lave miljøambitioner - kan være med. Danmark bør i stedet opstille mindst lige så strenge krav som de bedste udenlandske atomaffaldsprogrammer. Her giver det mening at sammenligne de danske planer med det mangeårige svenske arbejde med slutdeponering. I Sverige er der nemlig i de forskellige nuklearforskningsanlæg produceret samme type radioaktivt affald som på Risø.
4. *Afklaring af atomaffaldets farlighedsgrad.* Dansk Dekommissionerings slutdeponeringskoncept er af Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, som er en udløber af den svenske naturfredningsforening, Naturskyddsföreningen, blevet kritiseret for at bygge på forkerte forudsætninger, fordi det ikke i tilstrækkelig grad skelner mellem kortlivet og langlivet mellemradioaktivt affald. Det planlagte danske slutdepot skal være sikkert i op til 500 år, men i så fald kan kun det kortlivede lav- og mellemradioaktive affald placeres i depotet. Slutdepotet lever heller ikke op til de svenske sikkerhedsstandarder, først og fremmest fordi sikkerhedsanalysen ikke er grundig nok.

5. *Eksport af det højradoaktive affald.* På Risø ligger der for tiden ca. 230 kg bestrålet brændsel, som skal deponeres. Dette er højradoaktivt affald, der skal holdes adskilt fra alt det andet affald, men for hvilket der endnu ikke er fundet en løsning. Imidlertid findes der i forstudierne til Folketingets beslutningsgrundlag indikationer for, at det højradoaktive affald skal placeres samme sted som det lav- og mellemaktive atomaffald. I lyset af de svenske erfaringer er dette uacceptabelt.
6. *Valg af deponimetode.* Valget af den korrekte slutdeponimetode – et valg, der endnu ikke er truffet i Danmark - må komme før pladsvalget. Et depotprojekt må først fastslå, hvor sikkert det skal være og derefter vise det ved hjælp af et detaljeret koncept. Til dette koncept kan der derefter kobles krav til geologiske og hydrologiske forhold, som herefter vil være grundlaget for en dialog med de kommuner, der råder over egnede forhold.
7. *Afklaring af spørgsmålet om reversibilitet.* Hensynet til fremtidige generationer samt efterlevelse af forsigtighedsprincippet er vigtigt, hvilket taler for mellemlagring efterfulgt af et reversibelt slutdepot. Det er lettere at få accept af metodevalg samt indgå samarbejde med en kommune om deponeringslokalitet, hvis det er muligt at hente affaldet op igen, såfremt noget går galt, eller hvis bedre håndteringsmuligheder dukker op. Samtidig skal et slutdepot kunne forsegles, hvis der tages beslutning om det, og uden overvågning være fuldstændig sikkert på langt sigt. Kommende generationer må ikke blive udsat for risiko på grund af et ringe depotprogram med henvisning til, at det er vores generation, som må tage ansvaret på sig.
8. *Undersøgelse af muligheden for at indlede et nordisk samarbejde om atomaffaldsdeponeringen.* Sverige og Finland har langt mere erfaring på dette område, end vi har, og i Norge har man lignende problemer som i Danmark.

Link til den offentlige høring i Børssalen d. 22. oktober: <http://ing.dk/artikel/133426-se-hele-hoeringen-om-dansk-atomaffald>

Notat fra borgergrupperne til medlemmerne af

Folketinget: http://www.morads.dk/dk/PDF/Tid_til_timeout_for_det_danske_atomaffaldsprogram.pdf

Venlig hilsen

Borgergrupperne imod atomaffald

Bornholm, Kerteminde, Lolland, Skive og Struer

For nærmere oplysninger, kontakt:

Louise Haxthausen, Bornholm mod Atomaffald, 5696 8288, louise@haxthausen.dk

Bodil Waagensen, Lolland mod Atomaffald, 4082 0986, oleogbodil@gmail.com

Torben Larsen, Kølstrup Sogneforening, 6539 1019, t19@mail.dk

Søren Vester, Foreningen Mod Radioaktivt Affald i Skive, 2685 2623, info@sorenvester.dk

Bendy Poulsen, Thyholmgruppen mod Atomaffald, 2162 8031, bendylyngs@gmail.com